

VÝZNAMNÍ ĽUDIA NARODENÍ ALEBO PÔSOBIACI V BETLIARI

Druhá časť

Pokračovanie prvej časti, údaje zaznamenané v obecnej kronike zväzok druhý na stranách 449 až 476. Ako v prvej časti, tak i v tejto časti, sú uvedené len životopisy už nežijúcich osobností.

Spracoval:
Alexander Maduda
2010

Zoznam osobností

<i>Meno</i>	<i>strana</i>
František Barbierik	3
RNDr. Peter Černaj	5
Michal Delia	7
Jozef Dulík	10
Juraj Dulík	12
Štefan Ďurman	14
Štefan Feješ	16
Štefan Havlík	18
Július Konček	21
Martin Kriak	23
Vojtech Kúkel	25
František Kurcina	28
Erna Masarovičová	31
Jozef Mruk	33
Ondrej Poťmák	35
Ján Rybár	37
Ondrej Rybár	40
Alois Šebl	41
Ing. Ján Schlosár	44
Ján Schlosár	46
Ondrej Schlosár	49
Štefan Schlosár	51
Ján Vencel	55
Mária Žúdelíková	57

František Barbierik

*Vodič a vedúci dielne na Lesnom závode,
predseda MNV*

Narodený: 6.11.1910 v Krompachoch

Zomrel: 2.3.1969 v Betliari

Rodičia: Michal Barbierik a Júlia, rod.

Winklerová

Otec bol tavič. Vyrastal v chudobnej rodine. Mal dve sestry a sedem bratov. Základnú a meštiansku školu skončil v Krompachoch. Základnú vojenskú službu vykonával v rokoch 1930 až 1932 v Košiciach.

Pracoval na rôznych miestach v okrese Spišská Nová Ves. Od 21.10.1933 bol zamestnaný na Lesnom závode v Betliari ako vodič osobného motorového vozidla. Postupne sa vypracoval na vedúceho autodielne a dielne na opravy mechanických strojov.

Po príchode do Betliara sa zoznámil s Magdalénou Schlosárovou. S ňou uzavrel manželstvo v roku 1935. Spolu mali 3 deti: Janku, Antona a Zuzanu.

Počas SNP viezol v aute dvoch francúzskych partizánov a jednu Slovenku, ktorí boli v Betliari. V Polome ich zastavili Nemci. Partizáni a žena ušli do lesa a jeho Nemci niekoľko dní väznili. Za pomoci polomských občanov sa mu podarilo ujsť. Musel sa však ukrývať. Od partizánov dostal zlatý dukát.

Od 25.1.1946 pracoval v Bratislave ako osobný vodič poverenika poľnohospodárstva a pozemkovej reformy, Dr. Martina Kvetku.

Po návrate domov nastúpil opäť klesom. Popri zamestnaní vykonával tiež funkciu predsedu MNV v Betliari od 10.4.1947 do mája 1957. V tomto období vzniklo v roku

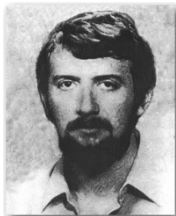

1949 v Betliari Jednotné roľnícke družstvo. V roku 1952 bola dokončená prestavba požiarnej zbrojnice tým, že k dovtedajšej budove na brehu potoka sa pristavala taká istá veľká druhá časť, ktorá sa nachádza nad potokom. Okrem skladu požiarnej techniky sa získala miestnosť na spoločenskú činnosť hasičov, teda na schôdze, a na nácvik dychovej hudby. Ešte v tom istom roku sa postavila betónová lávka cez potok pri požiarnej zbrojnici. Zriadila sa tiež holičská dielňa.

V roku 1954 bola ukončená nová budova MNV, v ktorej okrem kancelárie bola tiež miestnosť na schôdze a obradná sieň. Ďalej sa v nasledujúcich rokoch robila regulácia potoka. Vyvalcovali sa všetky ulice, vykopali sa tri nové verejné studne a dal sa do prevádzky miestny rozhlas.

Jeho záslužnú činnosť ocenil MNV v Betliari tým, že mu dňa 9.5.1975 in memoriam udelil Pamätný list z príležitosti 30. výročia oslobodenia.

Koncom roka 1968 pán Barbierik vážne ochorel a v nasledujúcom roku zomrel.

RNDr. Peter Černaj, CSc.

*Vedec, pedagóg, vedúci Katedry
experimentálnej botaniky a genetiky na
Prírodovedeckej fakulte Univerzity P. J.
Šafárika (UPJŠ) v Košiciach
Narodený: 6.4.1953 v Betliari*

Zomrel: 2.7.1993 v Košiciach

Rodičia: Pavel Černaj a Eva, rod. Sihelská

Po krátkom pobyte na závode ŽB v Nižnej Slanej sa jeho rodičia presťahovali do Spišskej Novej Vsi. Otec bol ekonomickým pracovníkom, a neskôr asistentom riaditeľa podniku Železorzudných baní. Matka bola učiteľkou, a neskôr riaditeľkou základnej školy.

Mladý Peter už ako žiak sa zaujímal o rastliny a každoročne sa zúčastňoval na súťažiach, organizovaných stanicou mladých prírodovedcov. Zostavil si vlastnú herbárovú zbierku. V roku 1976 skončil štúdium na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach a stal sa jej interným aspirantom. Neskôr pracoval ako výskumný pracovník na Katedre špeciálnej biológie PF UPJŠ.

Štúdium prírodných zdrojov ho zaviedlo do rôznych kútov strednej Európy, ale aj do Turecka a na Pamír. Po ukončení stáže, na Ústave analytickej chémie ČSAV v Brne, zaviedol na košické pracovisko štúdium éterického oleja plynovou chromatografiou.

Jeho výsledky získané v laboratóriách našli veľmi rýchle uplatnenie v praxi. Na poľnohospodárskom družstve v Novej Lubovni založil Základňu pre rozvoj veľkoplošného pestovania liečivých rastlín.

Skromne a primerane možnostiam, publikoval viacej ako 15 pôvodných vedeckých prác a ako spoluautor, viac ako 30

prác. Je autorom mnohých autorských osvedčení. Výsledky jeho práce boli uznávané aj v zahraničí. Spolupracoval s univerzitami a vedeckými inštitúciami v Maďarsku, vo Fínsku, v Taliansku, v Škótsku, v Juhoslávii, v Japonsku a najmä v Česku.

Po rokoch výskumnej práce sa dostal k pedagogickej činnosti. Učil anatómiu, morfológiu a embryológiu rastlín, fyziológiu vývinu rastlín a ďalšie disciplíny. Pre svoju úctu k vzdelanosti a k ľuďom, pre široký obzor a praktické skúsenosti, bol u študentov obľúbený.

V roku 1990 sa stal vedúcim Katedry experimentálnej botaniky a genetiky. Po jeho príchode do tejto funkcie sa zlepšila spolupráca medzi členmi kolektívu a zavládlo porozumenie a slušnosť.

Jeho manželka Hedviga bola vedecká pracovníčka na Veterinárnom lekárstve v Košiciach. Mali dvoch synov, Martina a Tomáša. Ten prvý zomrel v roku 1992 po ťažkej chorobe lymphosarcom.

Je toho veľa, čo vykonal počas svojho krátkeho života štyridsiatich rokov. Zomrel na zákernú chorobu rakovinu. Odvážne s ňou bojoval, ale nemal šancu vyhrať.

Michal Delia

Predseda MNV, predseda poľnohospodárskej komisie MNV

Narodený: 29.9.1920 v Rejdovej

Zomrel: 24.9.1990 v Rožňave, pochovaný je v Betliari

Rodičia: Michal Delia a Žofia, rod. Halková

Otec bol lesným robotníkom a roľníkom. V rodine boli tri deti. Súčasťou jeho detstva bola tvrdá práca v lese. Osem tried ľudovej školy vychodil v rodnej obci.

Dňa 10.6.1941 uzavrel manželstvo so Zuzanou Tomášikovou. Spolu vychovali syna Milana a dcéry Zuzanu a Vieru.

Vojnové roky boli jeho veľkou životnou skúškou, ktorá formovala jeho životné postoje. Aktívne sa zapojil do Slovenského národného povstania. Potom ostal ešte v Prvom čsl. armádnom zbore v Poprade. Zúčastnil sa bojov o Liptovský Mikuláš, aj pri Vrútkach a pri Žiline. Neskôr bol telegrafistom v oblasti Banskej Bystrice a Brezna. Do civilu sa vrátil až 15.12.1945.

V Rejdovej založil Jednotné roľnícke družstvo (JRD) a tri roky bol jeho predsedom. V tomto období ukončil štúdium na Poľnohospodárskej škole v Spišskej Novej Vsi.

V roku 1955 sa s celou rodinou presťahoval do Betliara. Tu, ako zamestnanec ONV, bol poverený, aby usmerňoval funkcionárov JRD. V rokoch 1955 až 1957 bol zootechnikom. V rokoch 1958 a 1959 bol podpredsedom JRD v Betliari. Od roku 1975 do roku 1981 bol vedúcim plemenárskej stanice v Betliari.

Celoživotne trpel reumatizmom, ako následkom vojnových podmienok. V roku 1963 sa u neho objavili

závažnejšie žalúdočné problémy, ktoré boli riešené operáciou.

Dňa 17.5.1957 bol zvolený za poslanca MNV. Dňa 12.6.1960, a opäť aj v roku 1964, bol zvolený za člena rady MNV a za predsedu poľnohospodárskej komisie. V roku 1970, po odchode Jána Jesenáka do USA, vykonával funkciu predsedu MNV. V roku 1971 a opäť v roku 1976 bol zvolený za predsedu MNV v Betliari. Túto funkciu vykonával do 31.3.1981, kedy odišiel na starobný dôchodok. Ako dôchodca bol dňa 23.5.1986 zvolený za podpredsedu MNV. V dobe od 1.9.1986 do 28.2.1987 zastupoval predsedu MNV Gejzu Majchera, kým tento bol na školení v Krajskej politickej škole.

Dňa 30.3.1990 bol doplnený za člena komisie výstavby. Po veľa rokov bol tiež sudcom z ľudu.

Aktívny bol aj ako člen Slov. zväzu protifašistických bojovníkov. Ako člen tejto organizácie v roku 1985 vysušil a odpredal pre JRD 35 q sena.

V čase, keď bol predsedom MNV pričínal sa o výstavbu Domu smútku, ktorý bol v tej dobe ako jeden z prvých dedinských domov smútku v rámci okresu. Dbal o zvel'adenie chatovej osady, ktorá slúžila na ubytovanie pre turistov. Snažil sa o výstavbu murovanej obliekarne na ihrisku, o opravy miestnych komunikácií a o reguláciu dolnej časti potoka. Významne sa pričínal o začatie výstavby kultúrneho domu. Zabezpečoval účasť občanov na brigádach, pričom priebeh prác na stavbe riadil člen rady MNV, Ing. Jozef Baník. Za tri roky sa postavili múry, urobila sa strecha, osadili sa okná a hlavné vchodové dvere. Po náhlej smrti Ing. Baníka, v septembri 1980, sa do jari na stavbe nič nerobilo.

Ku zvel'adeniu obce v tomto období prispeli skutočnosti, keď Stavebné bytové družstvo postavilo tri šesťbytové

domy, keď Jednota vybudovala objekt reštaurácie a obchodov, a keď Telovýchovná jednota postavila dve kryté tribúny na ihrisku.

Významný bol jeho prínos v kultúrnej oblasti, keď sa natoľko skvalitnila práca Zboru pre občianske záležitosti, že za výsledky dosiahnuté v roku 1982 získal zbor prvé miesto v celoslovenskej súťaži.

Práca pre zveľadenie obce sa stala zmyslom jeho života. Venoval jej veľa síl a maximum času. Bolo treba vybavovať, organizovať a získavať spoluobčanov pre dobrovoľnú, spoločnú prácu. Možno konštatovať, že jeho organizačné schopnosti, aj osobné obete, v spojení s výraznou podporou občanov, prispeli k tomu, že z Betliara sa stala známa a turistami vyhľadávaná obec.

V auguste zomrela jeho manželka a o sedem týždňov aj on sám.

Jozef Dulík

Úradník, kultúrno-osvetový pracovník

Narodený: 22.8.1920 v Betliari

Zomrel: 11.9.2010 v Betliari

Rodičia: Rudolf Dulík a Terézia, rod. Iléšová

Pochádzal z chudobnej rodiny, ako druhé dieťa, pričom jeho staršia sestra zomrela ako 16-ročná v roku 1931, keď sa narodil jeho brat Rudolf, a o rok sestra Eva.

Do základnej školy chodil v Betliari a do meštianskej školy v Rožňave. Tam bolo potrebné dochádzať peši, lebo rodičia nemali peniaze na vlak. V roku 1938 Skončil štúdium na dvojročnej obchodnej škole v Dobšinej.

Ešte v tom istom roku začal pracovať ako úradník na veľkostatku grófa Andrásyho v Betliari. Tam bol až do roku 1945, kedy nastúpil do zamestnania u štátnych lesov, kde pôsobil až do odchodu na dôchodok, v roku 1979.

Manželstvo uzavrel 26.12.1944 s Annou (Lenka) Huňákovou. Spoločne vychovali dvoch synov, Ladislava a Jozefa.

Okrem zamestnania veľa rokov strávil vo verejnoprospešnej práci. V roku 1933 sa stal členom Slovenského skautingu a bol ním až do konca svojho života. V rokoch 1946 až 1969 bol vodcom oddielu v Betliari a v rokoch 1991 až 1994 bol okresným vodcom. Dňa 13.4.1994 dostal vyznamenanie „Za skautskú vernosť I. stupňa.“

Jeho veľkým koníčkom bolo ochotnícke divadlo v obci. V tridsiatych a štyridsiatych rokoch minulého storočia bol hercom, u obecnstva veľmi obľúbeným. Od roku 1945 bol režisérom.

Od roku 1964 až do roku 1992 bol vedúcim kina. Úspešne sa podieľal na rekonštrukcii kina v novom kultúrnom dome.

Od mája 1940 bol členom Pohrebneho podporného združenia (PPZ). Od 24.5.1953 do 21.5.1980 bol predsedom Dozorného výboru PPZ. Od 21.5.1980 do 1.9.2004 bol predsedom Ústredného výboru PPZ, kedy sa vzdal z dôvodov vysokého veku. Ostal však naďalej členom predsedníctva až do 20.5.2006.

Bol tiež členom Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) v Betliari. Pri príležitosti 110. výročia založenia DHZ dostal dňa 3.7.1994 Čestné uznanie DHZ v Betliari.

Dňa 4.5.1948 sa stal členom Miestneho akčného výboru v Betliari.

Dňa 15.3.1950 bol Okresným akčným výborom menovaný za člena MNV v Betliari.

Dňa 7.3.1949 bol zvolený za člena výboru Miestneho odboru Matice slovenskej v Betliari.

Juraj Dulík

Murár, starosta obce

Narodený: 17.5.1892 v Betliari

Zomrel: 9.9.1968

Rodičia: Juraj Dulík a Zuzana, rod. Jesenáková

Bol v poradí druhý zo štyroch súrodencov. Po vychodení základnej školy sa vyučil za murára. Pracoval na bývalom Antimónovom závode v Čučme ako baník. Peši chodil do práce cez kopec Herb, spolu s ďalšími občanmi, ktorí za predmníchovskej republiky pracovali v Čučme.

Manželstvo uzavrel s Annou Miartušovou z obce Donovaly. Spolu vychovali štyri dcéry: Adelu, Helenu, Máriu a Oľgu.

Ešte v roku 1918 vstúpil do odborovej organizácie. Ako robotníkovi, boli mu blízke myšlienky, ktoré hlásala komunistická strana. Preto sa stal jej členom. Jeho protifašistické zmýšľanie bolo známe aj za Slovenského štátu. Za to bol v roku 1943 väznený za tri mesiace v Ilave.

Hneď po vyhlásení Slovenského národného povstania sa stal členom Revolučného národného výboru (RNV) v Betliari. Známy je jeho pôsobivý príhovor na zhromaždení robotníkov, ktorí kopali protitankovú priekopu pri Betliari. Jeho meno sa dozvedeli Nemci po obsadení obce, a preto ho vzali do väzenia.

Na zasadaní RNV dňa 10.3.1945 sa stal starostom obce. Tejto funkcie sa vzdal 24.4.1945. Dňa 1.4.1948, pri reorganizácii MNV, sa stal podpredsedom MNV. Dňa 15.3.1950 začal pracovať nový MNV. Stal sa jeho členom a zároveň referentom práce, sociálnych vecí a zdravotníctva.

Po oslobodení sa vrátil pracovať na závod do Čučmy. Pracoval aj na bani Straková, ktorá patrila tomuto závodu

a od roku 1952 patrila Geologickému prieskumu. Počas práce v tomto závode bol predsedom Závodnej rady. Tak sa v tom čase volala funkcia predsedu odborovej organizácie. V roku 1957 odišiel na starobný dôchodok.

Za dlhoročnú prácu pod zemou dostal v roku 1957 banícke vyznamenanie „Za pracovnú vernosť.“

Dňa 29.8.1964, pri príležitosti 20.výročia SNP, dostal od prezidenta republiky „Pamätnú medailu“ na pamäť boja proti fašizmu.

Dňa 17.5.1957 dostal z príležitosti 75. narodenín pozdravný list od predsedu Krajskej odborovej rady Ing. Jindřicha Kušnierika, v ktorom ocenil jeho dlhoročnú činnosť v odborovom hnutí a poďakoval mu za ňu.

Dňa 21.5.1927 sa stal členom Pohrebného podporného združenia (PPZ). V povojnových rokoch bol predsedom 1. odbočky PPZ až do svojej smrti.

Štefan Ďurman

Úradník, kultúrno-osvetový pracovník

Narodený: 18. 5. 1913 v Betliari

Zomrel: 2. 7. 2000 v Bratislave

Rodičia: Juraj Ďurman a Anna, rod. Sojáková

Základné vzdelanie získal v Betliari. Po vychodení štyroch tried gymnázia v Rožňave, absolvoval v roku 1933 Dvojočnú obchodnú školu v Dobšinej. Zamestnaný bol v továrni na smaltovaný tovar Sfinx vo Fil'akove, v Roľníckej vzájomnej pokladnici v Rožňave a po roku 1938 v Dobšinej, v rokoch 1941 až 1946 na Roľníckom skladištnom družstve (RSD) v Novom Meste nad Váhom. V roku 1946 sa stal vedúcim Roľníckej vzájomnej pokladnice v Rožňave. Po roku odišiel na Zväz hospodárskych družstiev do Bratislavy. V rokoch 1949 až 1950 bol účtovníkom na RSD v Piešťanoch a v Šamoríne, a potom v rôznych funkciách na Krajskom výkupnom podniku v Bratislave. Na dôchodku žil v Bratislave.

Manželstvo uzavrel s dcérou ev. farára Pavla Kureka, Editou.

Počas pobytu v Betliari, v Rožňave a v Dobšinej, sa zapájal do kultúrnej činnosti. V Divadelnom krúžku P. J. Šafárika bol hercom, režisérom a pokladníkom. Bol zakladateľom a predsedom Združenia evanjelickej mládeže, zakladateľom a prvým vodcom skautského oddielu v obci.

Veľkú časť svojho života venoval práci v Pohrebnom podpornom združení (PPZ), aj keď už v Betliari nebýval. V rokoch 1936 a 1937 bol tajomníkom PPZ.

Z príležitosti osláv 10. výročia založenia PPZ naštudoval s divadelnými ochotníkmi hru Judáš od Bognera. Na

valnom zhromaždení PPZ dňa 8.5.1938 bol zvolený za predsedu Združenia.

V rokoch 1940 až 1949 bol predsedom Dozorného výboru (DV) PPZ a v rokoch 1950 až 1979, podpredsedom DV. V rokoch 1980 až 1989 bol druhým podpredsedom Ústredného výboru PPZ. V roku 1990 bol zvolený za čestného predsedu Združenia.

Štefan Feješ

Vedúci pracovník v lesníctve, predseda MNV

Narodený: 1.4.1922 v Betliari

Zomrel: 5.8.1990 v Betliari

Rodičia: Štefan Feješ a Mária, rod. Farkašovská

Vyučil sa za tesára. Túto prácu robil v Lesnom závode v Betliari. Keď popri zamestnaní ukončil strednú školu, poverovali ho v tomto závode rôznymi technickými funkciami. Keď od 1.1.1973 bol zrušený Lesný závod v Betliari, vznikli v tejto obci 3 správy: Lesná správa, Dopravno-manipulačná správa a Technicko-hospodárska správa, ako súčasti Lesného závodu Rožňava.

Štefan Feješ sa stal vedúcim Technicko-hospodárskej správy, ktorá sa zaoberala opravami lesných strojov, výstavbou lesných ciest, ako aj údržbou budov a mala 62 pracovníkov. Vedúcim tejto správy bol až do odchodu na starobný dôchodok v roku 1982. Ako dôchodca ešte 2 roky vypomáhal u lesov.

Dňa 29.12.1945 uzavrel manželstvo s Gizelou Štolecovou. Spolu vychovali 6 detí: Jozefa, Štefana, Editu, Danu, Gizelu a Mariána.

Okrem zamestnania, veľa času venoval práci v spoločenských organizáciách. Dňa 15.3.1950 sa stal členom Miestneho národného výboru v Betliari. Dňa 14.5.1957 bol zvolený za člena rady MNV. Dňa 12.6.1960 ho občania zvolili za predsedu MNV. Ešte v tom istom roku bol ukončený most cez potok pri vchode do kaštieľa, pokračovalo sa v regulácii potoka a miestny rozhlas bol zavedený až na Nižnú Mašu. V nasledujúcom roku bola ukončená regulácia potoka. Vedľa potoka boli vysadené lipy a začalo sa s budovaním prístavby k budove materskej

školy. Zlúčili sa tri jednotné roľnícke družstvá: Betliar, Poloma a Henckovce. Ukončilo sa kopanie studne na cintoríne, ktorá sa nikdy nepoužívala, lebo napriek veľkej hĺbke nebola v nej voda.

V roku 1962 bola ukončená prístavba druhej triedy k materskej škole a začalo sa s úpravou cesty na Novej ulici. V nasledujúcom roku sa v obci robila rekonštrukcia siete elektrického vedenia a verejného osvetlenia.

Vo voľbách v roku 1964 bol zvolený za člena rady MNV a za predsedu školskej komisie. Veľmi aktívne sa pričínal o zvel'adenie škôl v obci. Ešte v tom istom roku sa postavil sklad paliva, ako aj sociálne zariadenie pri škole, a vyasfaltoval sa školský dvor.

V nasledujúcom roku sa pod jeho vedením robila prestavba budovy bývalej práčovne pri kaštieli na školskú jedáleň a družinu mládeže. Jedáleň a družina mládeže začali svoju činnosť v tejto budove 1.1.1966. V nasledujúcom roku sa na budove opravila strecha a pristavala sa dreváreň.

Po odchode Jána Jesenáka do zahraničia, vykonával p. Feješ v roku 1969 funkciu predsedu MNV. Veľkou stavbou vtedy bola výstavba kúpaliska za Zálesákom. Uskutočnilo sa tiež asfaltovanie ciest penetráciou na uliciach Novej, Cintorínskej, Okružnej, Lesnej a Zlatej. V roku 1970 nastúpil za predsedu MNV Michal Delia.

V roku 1951 bol p. Feješ tajomníkom miestnej jednoty Čsl. zväzu hasičstva.

V roku 1982 bol predsedom Dedinskej organizácie KSS v Betliari.

Štefan Havlík

Evanjelický farár, organizátor SNP v Betliari

Narodený: 6.2.1914 v Podebranči, okres Senica

Zomrel: nezistené

Rodičia: nezistené

Po maturite v Skalici študoval v Bratislave, v Montpellier vo Francúzsku a v Ženeve. Do odbojovej činnosti bol zapojený od roku 1940. V tom čase bol stíhaný za zločin zrady štátneho tajomstva.

Od roku 1942 bol evanjelickým farárom v Betliari. Od začiatku až do konca roku 1943 bol v činnej vojenskej službe na Ukrajine, v Bielorusku a v Taliansku. Na Ukrajine sa spriatelil s kapitánom Jánom Nálepkom. Spolu sa pričínili o zblíženie našich vojakov s tamojším obyvateľstvom, ale aj o zblíženie s ukrajinskými, a neskôr, s bieloruskými partizánmi. V tom istom duchu pokračoval aj v Taliansku.

Keď už bol doma, prišli za ním začiatkom mája 1944 dvaja partizáni v uniformách slovenskej armády. Žiadali ho, aby im bol nápomocný pri získavaní mladých ľudí do partizánskych jednotiek. Dohodli sa na spôsobe, ako sa každý preukáže, keď sa bude hlásiť u partizánov. Každý mal dostať od p. Havlíka lístok s fingovaným textom i podpisom. Len ten, kto sa preukáže takýmto lístkom mal poskytovať záruku, že je spoľahlivý.

Po vyhlásení mobilizácie, začiatkom septembra 1944, šiel peši cez Revúcu a Tisovec, a tiež vlakom do Banskej Bystrice a hlásil sa tam na veliteľstve pozemného vojska v uniforme, ktorú mal doma po návrate z Talianska. Na vojenskom veliteľstve v Banskej Bystrici boli oboznámení s jeho činnosťou, a tak ho z armády uvoľnili pre politicko-organizačnú prácu v civilnom živote.

Keď sa v Betliari založil Revolučný národný výbor, stal sa p. Havlík jeho tajomníkom. V polovici septembra bol kooptovaný za člena Revolučného okresného národného výboru v Dobšinej. Pribudli mu tým ďalšie povinnosti pri zabezpečovaní obrany Slanskej doliny proti útoku z Rožňavy.

Vojenské velenie celého úseku patrilo vtedy plukovníkovi Michalovi Širicovi, ktorý nariadil vybudovať na ceste od Rožňavy, na kraji obce Betliar, zátaras. Mimo toho, cez celú dolinu južne od Betliara sa začala kopat' hlboká priekopa proti tankom. Na prácach spojených s výkopom pracovalo v prvej polovici októbra 1 500 až 2 000 mužov zo všetkých obcí tejto doliny. Pamätný je jeho príhovor ku kopáčom, zhromaždeným na námestíčku pred Lesnou správou v Betliari.

Po obsadení Betliara Nemcami ho vyšetrovali v Rožňave. O jeho činnosti mali Nemci podrobné správy, ktoré im dodala špiónka, pohybujúca sa počas SNP v Betliari. Takto sa mu „odvd'ačila“ za to, že jej zachránil život, keď ju mala zlikvidovať hliadka, vyslaná z Banskej Bystrice, kde vedeli o jej činnosti. Prišlo mu aj šťastie, keď došlo k zmene vyšetrovateľa. Stal sa ním nemecký dôstojník, ktorý predtým slúžil vo Francúzsku. Keď tento zistil, že p. Havlík hovorí dobre po francúzsky, začal s ním aj on hovoriť touto rečou. Umožnil mu neskôr, že ho pustili domov.

Po oslobodení ho Slovenská národná rada so sídlom v Košiciach menovala za vládneho splnomocnenca pre Rožňavu. Čo v tom čase znamenalo, že bol najvyšším predstaviteľom mesta. V tejto funkcii, v súčinnosti s ďalšími spolupracovníkmi, sa mu podarilo mesto konsolidovať a odovzdať ho v septembri 1945 novovytvorenej správnej komisii, na čele s jej predsedom Jánom Miklóšikom, školským inšpektorom, rodákom z Betliara. Vedľa funkcie

vládneho zmocnenca, učil tiež na gymnáziu niektoré predmety, pretože slovenských profesorov bol nedostatok. Bol tiež správcom kaštieľa v Betliari. Až do roku 1952 bol evanjelickým farárom v Betliari.

Bol nositeľom viacerých vyznamenaní. Z nich najviac si cenil to, ktoré mu osobne odovzdal minister národnej obrany, generál Ludvík Svoboda.

Na dôchodku žil v Banskej Bystrici, kde aj zomrel. Dátum úmrtia sa nepodarilo zistiť.

Július Konček

Úradník, kultúrno-osvetový pracovník

Narodený: 25.6.1920 v Rybníku

Zomrel: 31.5.2005 v Betliari

Rodičia: Ján Konček a Sabina, rod. Baníková

Otec bol murár a matka v domácnosti. Keď mal 5 rokov zomrel mu otec na otravu krvi, zapríčinenú črepinami z granátov, ktoré ostali v jeho nohe po zranení v prvej svetovej vojne.

Po vychodení ľudovej školy v rodnej obci, a po absolvovaní 4 tried nižšej strednej školy v Rimavskej Sobote, začal pracovať na bývalých notárskych úradoch ako kancelársky pomocník.

V roku 1941 nastúpil na vojenskú službu a bol z nej prepustený ako živiteľ rodiny. V roku 1942 pracoval ako civilný zamestnanec na Ministerstve národnej obrany v Bratislave. Navštevoval maturitný kurz, ale pre vojnové udalosti ho nemohol dokončiť. Po oslobodení bol najskôr zadelený do Prahy, odkiaľ bol neskôr preložený do Košíc.

Dňa 1.11.1947 nastúpil za okresného tajomníka Demokratickej strany v Rožňave, kde zotrval do 31.1.1948, kedy ho postihla nevyliciteľná choroba, bronchiálna astma, ktorá ho trápila až do konca jeho života.

Dňa 12.4.1947 uzavrel manželstvo s obyvateľkou Betliara, Máriou Rybárovou. Vychovali troch synov: Júliusa, Vladimíra a Ondreja. Bývali v Dobšinej od roku 1947 až do roku 1958, kedy dokončili stavbu rodinného domu v Betliari a presťahovali sa do Betliara.

Pracoval na ONV v Rožňave od 1.1.1949 do 1.2.1951, kedy bol preložený na Mestský národný výbor do Dobšinej, kde zotrval do 31.3.1959. Dňa 16.8.1959 nastúpil na

podnikové riaditeľstvo Reštaurácií v Rožňave, kde pracoval až do odchodu na starobný dôchodok, v roku 1980.

Popri zamestnaní veľa času venoval práci v spoločenských organizáciách. Na ONV v Rožňave bol tajomníkom, a tiež predsedom odborovej organizácie. V Dobšinej bol dlhoročným predsedom Telovýchovnej jednoty (TJ) Baník Dobšiná. Vo februári 1969 sa stal predsedom TJ Tatran Betliar. V tejto funkcii zotrval 10 rokov. V roku 1985, z príležitosti životného jubilea 65 rokov, dostal vyznamenanie „Za zásluhy o rozvoj čl. telesnej výchovy 1. stupňa.“

V rokoch 1972 až 1990 bol predsedom Divadelného súboru P.J. Šafárika v Betliari. V rokoch 1980 až 1985 bol predsedom Základnej organizácie Zväzu divadelných ochotníkov Slovenska v Betliari.

V rokoch 1981 až 1986 bol členom komisie pre ochranu verejného poriadku pri MNV v Betliari. V rokoch 1984 až 1986 bol vedúcim prevádzkarne MNV.

Dňa 1.8.1982 bol radou MNV schválený za vedúceho Miestneho kultúrneho strediska. V roku 1987 bol tajomníkom Klubu dôchodcov v Betliari. Dňa 12.3.1990 bol zvolený za predsedu Miestnej organizácie Demokratickej strany, ktorá sa v Betliari založila a mala 11 členov. Táto organizácia zanikla. Od 18.2.1991 do roku 1996 bol tajomníkom Dozorného výboru Jednoty v Betliari.

Martin Kriak

Vedúci pošty, počas SNP predseda Revolučného národného výboru

Narodený: 15.9.1915 v Turčoku

Zomrel: 19.7.1974 v Štítniku

Rodičia: nezistené

Po skončení školy pracoval u Rimamuránskej spoločnosti na Železníku. Do Betliara prišiel v roku 1941 a pracoval ako vedúci pošty. Bol zapojený do príprav Slovenského národného povstania. Úzko spolupracoval s Margitou Kockovou, vtedajšou učiteľkou v Gemerskej Polome, so Štefanom Havlíkom, evanjelickým farárom v Betliari a s ďalšími.

Už v polovici augusta 1944 sa uvažovalo o založení Revolučného národného výboru (RNV) v Betliari. Musel sa však brať ohľad aj na druhé obce, kde ešte nebola natoľko pripravená pôda, aby národné výbory mohli prevziať moc do svojich rúk.

Na druhý deň po vyhlásení SNP zvolal spolu so Štefanom Havlíkom 20 občanov na žandársku stanicu v Betliari. Tam založili dvanásťčlenný RNV. Martin Kriak sa stal jeho predsedom. Hneď po tejto porade oznámili vládne komisárovi Andrejovi Plavuchovi, aby odovzdal správu obce do rúk RNV, čo sa aj stalo.

RNV sa schádzal najmenej dvakrát týždenne, a niekedy aj každý deň. Značnú časť svojej aktivity musel vynaložiť na starostlivosť o zásobovanie potravinami, pretože zásobovacia situácia bola veľmi ťažká.

Po obsadení Betliara Nemcami, koncom októbra 1944, odišiel do hôr v okolí Štítnika, kde v spojení s partizánmi podnikal výpady proti Nemcom.

Po oslobodení bol aj naďalej predsedom RNV, až do volieb v roku 1946.

Bol vyznamenaný Pamätnou medailou pri príležitosti 20. výročia SNP.

Na dôchodku žil v Štítniku, kde aj zomrel.

Vojtech Kúkel

Stredoškolský učiteľ, vedúci odboru školstva

ONV, riaditeľ školy, podpredseda MNV

Narodený: 11.5.1931 v Betliari

Zomrel: 14.12.2003 v Betliari

Rodičia: Štefan Kúkel a Mária, rod. Beňová

Mal dvoch bratov. Základnú školu navštevoval v Betliari a v Rožňave. Gymnázium absolvoval v Rožňave. Pokračoval na Univerzite Komenského v Bratislave, odbor chémia a biológia.

Po úspešnom ukončení vysokej školy v roku 1955 nastúpil ako profesor na gymnázium v Košiciach. V roku 1959 sa vrátil do rodného kraja, kde bol menovaný za okresného školského inšpektora.

V tom istom roku uzavrel manželstvo s učiteľkou Janou Barbierikovou. Mali spolu jedného syna, Vojtecha. V rodine vychovávali tiež Františka Šoltýsa, syna manželkinej sestry Zuzany, až do jeho plnoletosti v roku 1993, keď sa oženil.

V roku 1963 bol menovaný za vedúceho odboru školstva ONV v Rožňave. Popri tejto funkcii ešte externe vyučoval na Strednom odbornom učilišti (SOU) na Čučmianskej ulici v Rožňave. Počas jeho pôsobenia na ONV postavila sa škola na Ulici pionierov v Rožňave a zrenovovali sa viaceré školské budovy.

V roku 1967 sa stal riaditeľom SOU na Čučmianskej ulici v Rožňave. Popri tejto práci sa aktívne zasadzoval o výstavbu modernej školy v miestnej časti Rožňavská Baňa v Rožňave, čo sa mu aj podarilo v roku 1987.

Popri zamestnaní pracoval aj v spoločenských organizáciách a síce v Socialistickej akadémii ČSSR a v Čsl.

červenom kríži. Dňa 22.1.1975 mal hlavný prejav z príležitosti 30. výročia oslobodenia obce.

Vo voľbách, v roku 1976 a znovu vo voľbách dňa 26.6.1981, bol zvolený za podpredsedu MNV v Betliari. V dobe od 1.6.1983 do 20.10.1984 vykonával funkciu predsedu MNV.

V čase od roku 1955 bol členom a vedúcim betliarskej hudobnej skupiny a hral tiež v dychovej hudbe hasičského zboru.

V roku 1991 odišiel do starobného dôchodku. Ako dôchodca bol v rokoch 1991 až 1995 riaditeľom súkromného SOU v Rožňave.

Dňa 10.2.1996 a znovu dňa 12.12.1998 bol zvolený na valnom zhromaždení za člena výboru Urbárneho a pasienkového pozemkového spoločenstva v Betliari.

Za svoju odbornú a kvalitne vykonávanú prácu dostal tieto ocenenia:

- Rok 1974 - Čestné uznanie za výchovu a vzdelávanie,
- Rok 1977 - Čestné uznanie za obetavú prácu na úseku lektorskej a protagonistickej činnosti,
- Rok 1980 - Čestné uznanie za dosiahnutie vynikajúcich výsledkov vo výbere do vojenských škôl,
- Rok 1981 - Medailu za zásluhy o rozvoj Rožňavského okresu,
- Rok 1981 - Pod'akovanie za obetavú a aktívnu politicko-výchovnú prácu pri výchove mladej generácie, priamo od ministerky školstva M. Vlačihovej,
- Rok 1981 - Ministerské vyznamenanie „Zaslúžilý učiteľ“,“
- Rok 1981 - Pod'akovanie za prácu vykonanú pri zveľaďovaní obce od MNV Betliar,
- Rok 1982 - Čestné uznanie za výchovnú a organizátorskú prácu 1952 – 1982,

- Rok 1984 – Čestné uznanie za dlhoročnú a aktívnu prácu v požiarinej ochrane,
- Rok 1984 – Čestné uznanie za úspešnú prácu v brannej výchove obyvateľstva,
- Rok 1986 - Medaila za rozvoj mesta Rožňava,
- Rok 1988 - Čestné uznanie za aktívnu politicko-výchovnú a organizátorskú prácu.

Bol to človek, ktorý nadovšetko miloval svoj rodný kraj a svoju obec Betliar. Venoval sa svojej rodine a skrášľoval okolie. Jeho srdcovou záležitosťou boli okolité hory, v ktorých pri svojich hubárskych prechádzkach nachádzal oddych a čerpal silu.

František Kurcina

Vedúci pracovník banského závodu, starosta obce

Narodený: 23.6.1899 v Betliari

Zomrel: 31.10.1977 v Rožňave

Rodičia: Florián Kurcina a Amália, rod.

Remeňárová

Pochádzal z chudobnej rodiny. Otec, vyučený kováč, hoc ako sa snažil, čo zarobil, sotva stačilo na obživu pre početnú rodinu, v ktorej boli traja synovia a jedna dcéra. Preto odišiel za prácou do Ameriky. František, ako najstarší z detí, keď mal 13 rokov nastúpil do práce v blízkej papierni, aby vypomohol matke.

Ako 16-ročný začal sa učiť za strojného zámočníka v Rožňave. Po vyučení odišiel pracovať do Budapešti. Tam ukončil popri zamestnaní štúdium na priemyslovej škole. Zúčastnil sa bojov v radoch Červenej armády Maďarskej republiky rád. Po neúspechu proletárskej revolúcie v Maďarsku bol neustále pod policajným dozorom. Hrozilo mu, že sa dostane do väzenia. Preto sa z Budapešti vrátil do Betliara.

Od roku 1922 pracoval ako strojný zámočník na banskom závode v Čučme. Odtiaľ prešiel neskôr na banský závod do Nadabulej. V Betliari, kde býval, sa zapájal do verejnej činnosti. Občania ho zvolili do obecného zastupiteľstva. V roku 1927 sa stal starostom obce. V tejto funkcii zotrval 11 rokov.

V tom čase zaznamenala obec veľký rozvoj, i napriek obmedzeným možnostiam, vyplývajúcim z hospodárskej krízy. Počas jeho pôsobenia bola v obci vybudovaná v roku 1931 požiarna zbrojnica. Uskutočnila sa regulácia potoka

v časti od štátnej hradskej, po budovu požiarnej zbrojnice. Zavedené bolo vonkajšie osvetlenie obce. Založená bola obecná knižnica. Zabezpečil vytvorenie nového cintorína, ktorý bol daný do používania 1.11.1930. V ňom bol zároveň odhalený pomník s pamätnou tabuľou, na ktorej sú mená občanov, padlých v prvej svetovej vojne.

V roku 1937 uzavrel manželstvo s Boženou Holečkovou. Spolu vychovali troch synov a jednu dcéru.

V tragických jesenných dňoch roku 1938, zvädzal boj s podvratnými silami, ktoré sa snažili o pripojenie Betliara k Maďarsku. Tieto sily ho v kritických dňoch pozbavili funkcie starostu. No, len dočasne, lebo rozhodnutím Krajského úradu bol opäť menovaný za vládneho komisára obce Betliar. Po uchopení moci ľudákmi, ho títo opäť pozbavili funkcie vládneho komisára.

Za svoj nekompromisný postoj v otázke pripojenia Betliara k Maďarsku bol prenasledovaný na svojom pracovisku v Nadabulej. Za tento postoj bol trikrát väznený maďarskými úradmi. Preto bol nútený prácu na závode v Nadabulej zanechať. Prešiel pracovať na Slovensko, na banský závod do Železníka, kam sa presťahoval aj s rodinou. Na novom pracovisku sa zapojil do ilegálnej protifašistickej činnosti. Stal sa členom revolučného národného výboru. Zúčastnil sa SNP v oblasti Železníka ako spravodajca.

Hneď po oslobodení ho pozvali do Rožňavy, kde dostal úlohu zabezpečiť znovuotvorenie banského závodu v Nadabulej a opraviť vojnou zničenú železničnú trať, Plešivec – Dobšiná. Vďaka svojim vynikajúcim organizačným schopnostiam, tieto úlohy úspešne splnil. Ostal pracovať ako vedúci povrchových prevádzok banského závodu v Nadabulej.

Popri zamestnaní sa aktívne zúčastňoval na verejnej činnosti. Od roku 1945 bol členom ONV v Rožňave, kde dostal najťažší úsek, funkciu predsedu zásobovacej komisie. V roku 1946 sa stal predsedom Miestnej správnej komisie v Rožňave, čo v tej dobe sa rovnalo funkcii primátora. Po februári 1948 sa stal predsedom akčného výboru v Rožňave.

I keď všetok svoj voľný čas venoval výkonu verejných funkcií, svedomite pracoval aj v zamestnaní u Železorzudných baní. Svedčia o tom desiatky zlepšovacích návrhov, ktoré podal a zaviedol do používania.

Keď dosiahol vek 60 rokov, odišiel na starobný dôchodok. Neostal však doma. Stále pracoval. Či už pri budovaní meliorácií alebo pri výstavbe mliekarne, na Komunálnych službách alebo na vojenskej správe. Bol predsedom uličnej organizácie KSS v Rožňave.

Za mimoriadne zásluhy a vernosť baníckemu povolaniu mu v roku 1956 udelil prezident republiky Rad červenej zástavy práce. Bol tiež nositeľom viacerých vyznamenaní a čestných uznaní.

Pochovaný je v Betliari.

Erna Masarovičová

Sochárka, šperkárka a medailérka

Narodená: 12.2.1926 v Betliari

Zomrela: 25.6.2008 v Bratislave

Rodičia: Alfonz Masarovič a Erna, rod. D'Agnolo

Jej otec bol správcom majetkov grófa Andrásyho, ktoré boli nielen v Betliari, ale aj v iných častiach Slovenska. Do základnej školy chodila v Betliari. V rokoch 1943 a 1944 navštevovala textilný odbor na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Budapešti. V rokoch 1946 až 1951 sa venovala štúdiu keramiky na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Vysokú školu výtvarných umení - sochársky ateliér Fraňa Štefinku v Bratislave, absolvovala v roku 1956.

V roku 1955 uzavrela manželstvo s Ing. Štefanom Kissoczym, ktorý sa narodil v roku 1926 a zomrel v roku 2007. Mali spolu jednu dcéru Katarínu Kissoczyovú, ktorá nám v roku 2011 poskytla údaje o svojej matke Erne, uvedené v tomto životopise.

Na začiatku umeleckej dráhy tvorila drobné diela komorného, až intímneho charakteru z odlievaného cínu a medeného plechu, znázorňujúce civilné a zvieracie postavy. Avšak, dominantným materiálom sa pre ňu stala oceľ, ktorej pláty zvárila do expresívnych abstraktných kompozícií konvexných a konkávných tvarov v kubistickom názore, inšpirovaná hudbou a ľudskou figúrou.

Už v polovici 60. rokov patrila medzi popredné osobnosti slovenského sochárstva a stala sa zakladateľkou moderného šperku na Slovensku. Od 70. rokov sa venovala intenzívne aj tvorbe plakiet a medailí, ktoré pravidelne prezentovala na výstavách FIDEM po celom svete (Helsinki,

Lisabon, Florencia, Londýn, Budapešť, Neuchatel, Den Haag, Weimar, Paríž).

Prostredníctvom jej tvorby bolo prezentované slovenské výtvarné umenie v mnohých krajinách a je zastúpené nielen v domácich muzeálnych a galerijných zbierkach, ale aj v zahraničných prestížnych zberateľských inštitúciách (Paríž, Londýn, Budapešť).

Na Medzinárodnom bienále súčasnej medaily v Seixal (Portugalsko), bola v roku 2000 ocenená jej tvorba medailí a plakiet za inovatívny prístup a vysokú umeleckú hodnotu. V roku 2006 získala na 1. Bienále voľného výtvarného umenia, Cenu Slovenskej výtvarnej únie za prínos do slovenskej sochárskej a medailérskej tvorby.

Jozef Mruk

*Vedúci pracovník u lesov, dobrovoľný
funkcionár*

Narodený: 26.10.1928

Zomrel: 19.6.2008

Rodičia: Jozef Mruk a Mária, rod. Feješová

Po skončení ľudovej školy v Betliari absolvoval popri zamestnaní Strednú priemyslovú školu lesnícku. Do zamestnania nastúpil na Lesnom závode v Betliari v roku 1951, po skončení vojenskej služby ako zásobovač.

V roku 1954 uzavrel manželstvo s Máriou Ivanovou. Spoločne vychovali dvoch synov, Ivana a Jozefa.

Keď bol od 1.1.1973 zrušený Lesný závod v Betliari, stal sa vedúcim Dopravno-manipulačnej správy (DMS) v Betliari, ktorá bola súčasťou Lesného závodu Rožňava. V tejto funkcii zotrval do 30.10.1988, kedy odišiel na starobný dôchodok.

Okrem práce v zamestnaní, pracoval aj v spoločenských organizáciách.

V dobe, keď ešte existoval v Betliari Lesný závod, bol vedúcim mužstva vo futbalovom oddieli, keď trénerom bol Ján Skalský. V roku 1972 zorganizoval pri Telovýchovej jednote (TJ) vedľajšie hospodárstvo, výrobu drevených šindľov. Vyrábali ich občania z Rejdovej. Zisk z predaja týchto výrobkov sa používal na činnosť futbalového oddielu. Na činnosť tohto oddielu sa využívali tiež príjmy z rôznych brigád, ktoré organizoval. V roku 1974 to bola brigáda na rekonštrukciu sauny, v chatovej osade v Betliari.

V roku 1981 ako vedúci DMS pomohol pri výstavbe kultúrneho domu v Betliari, tým, že dodal drevo na

postavenie lešenia pre murárov, pracujúcich pri omietaní budovy.

V roku 1980 pomáhal pri obnovení činnosti oddielu skautov v Betliari.

Dňa 20.12.1989 sa stal členom prípravného výboru pre založenie občianskej iniciatívy Verejnosť proti násiliu (VPN) v Betliari.

Dňa 25.10.1991, a opäť dňa 19.1.1995, bol zvolený za predsedu základnej organizácie Strany demokratickej ľavice (SDĽ) v Betliari. V tejto funkcii bol do 6.2.1998, kedy sa stal hospodárom ZO SDĽ.

Keď v roku 1996 odstúpila z práce v Obecnom zastupiteľstve (OZ) Ing. Zuzana Kažimírová, stal sa poslancom OZ, pretože vo voľbách v roku 1994 získal najväčší počet hlasov, spomedzi kandidátov, ktorí vtedy neboli zvolení.

Dňa 21.10.1999 pripravil jedlo z mladého diviaka pre 160 účastníkov Okresného slávnostného podujatia Jednoty dôchodcov na Slovensku, ktoré sa konalo v Betliari.

Jeho manželka zomrela 11.6.2002, on zomrel na následky poranenia, ktoré utrpel dňa 1.6.2008, keď do jeho auta, cúvajúceho zo dvora, narazilo iné auto, prichádzajúce po hlavnej ceste.

Ondrej Pot'mák

Pol'nohospodársky odborník a organizátor

Narodený: 9.5.1915 v Betliari

Zomrel: 18.10.2001 v Kežmarku

Rodičia: Ondrej Pot'mák a Zuzana, rod. Muchová

Keď mal 7 rokov zomrela jeho matka po pôrode, a keď mal 13 rokov, zomrel aj jeho otec, na následky priestrely pľúc z prvej svetovej vojny. Ostali tri maloleté deti ako siroty. Okrem neho, ešte mladšia sestra Zuzana a brat Štefan. Ujala sa ich blízka rodina.

Po skončení meštianskej školy v Rožňave odišiel do poľnohospodárskej školy v Rimavskej Sobote, časť Kurinec. Po úspešnom absolvovaní štúdia ostal pracovať na veľkostatku u rodiny Salvendy, a tiež u rodiny Máriássyových, najprv ako robotník, neskôr ako adjunkt a nakoniec ako správca.

Popri zamestnaní, ako 15-ročný zložil maturitnú skúšku a ako 49-ročný získal vysokoškolské vzdelanie na Veterinárnej fakulte v Košiciach.

Počas druhej svetovej vojny pomáhal židom i partizánom. V bojoch pri Liptovskom Mikuláši padol jeho brat Štefan. Po vojne bol Povereníctvom poľnohospodárstva poverený, aby spravoval opustené veľkostatky na Gemeri.

V roku 1949 uzavrel manželstvo s Martou Farkašovou, zo Žípu. V manželstve mali synov Ondreja, Mikuláša a dcéru Martu.

V rokoch 1950 až 1955 pracoval v lomoch a štrkopieskoch, na Trati družby a ako mechanizátor na Štátnom majetku v Jelšave. V máji 1955 prišiel do Veľkej Lomnice, do Vlkovej a do Toporca na zničené štátne

majetky pod Tatrami. Všetky dal do poriadku. V roku 1961 sa stal spoluzakladateľom veľkého poľnohospodárskeho družstva v Kežmarku. Tam pôsobil ako predseda do roku 1973. Toto družstvo dosiahlo veľký rozmach. Stal sa priekopníkom v pestovaní ozimnej pšenice a kukurice pod Tatrami a spoluzakladateľom hnutia za dosiahnutie úrody 200 q zemiakov z hektára. Spolu zakladal jazdecký oddiel pri Štátnom majetku Veľká Lomnica a Toporec.

Za svedomitú prácu dostal vysoké štátne vyznamenanie „Za vynikajúcu prácu.“

Až do roku 1985, teda do dosiahnutia veku 70 rokov, pracoval v Starej Lesnej a vo Veľkej Lomnici. Svoj život venoval pôde. Všade ho poznali ako vynikajúceho odborníka. Držal sa svojho hesla: „Kto sa nenarodil sedliakom, ten nech sa nechytá do gazdovania. Ten nikdy nenájde to krásne. Ten skôr alebo neskôr zunuje, a vzdá sa.“

V roku 1988 zomrela jeho manželka. Ďalších 13 rokov prežil ako vdovec.

Rád prichádzal do svojej rodnej obce, do Betliara, k príbuzným a známym, ktorých tu mal.

Ján Rybár

Pol'nohospodár, baník, predseda MNV

Narodený: 11.4.1920 v Betliari

Zomrel: 29.3.2010

Rodičia: Ján Rybár a Katarína, rod. Kúkelová

Po ukončení základnej školy pracoval doma na hospodárstve. Dňa 28.10.1950 uzavrel manželstvo s Helenou Balogovou. Spolu vychovali 3 deti: Katarínu, Margitu a Jána.

V čase SNP bojoval ako vojak. V bojoch pri Martine sa dostal do nemeckého zajatia. Pri transporte do zajateckého tábora sa mu podarilo utiecť. Na území Česka našiel úkryt u jednej rodiny, pre ktorú pracoval za stravu. Domov sa vrátil až po skončení vojny.

Po návrate domov pracoval na železnici. V rokoch 1951 a 1952 pracoval u Geologického prieskumu ako baník na bani Straková, v Betliari. Potom bol traktoristom na Jednotnom roľníckom družstve.

Dňa 4.5.1948 sa stal členom Miestneho akčného výboru. Dňa 12.6.1960 bol zvolený za poslanca MNV. V roku 1964 bol zvolený za predsedu MNV v Betliari. Ešte v tom istom roku sa staval sklad paliva a sociálne zariadenie pri škole. Robilo sa tiež oplotenie cintorína. V roku 1965 sa začalo s výstavbou chatovej osady, v ktorej sa prevádzka začala v nasledujúcom roku.

Na nákup zariadenia pre chatky šiel začiatkom apríla 1966 do Košíc, spolu s poslancom MNV Michalom Jergom, na osobnom aute, ktoré patrilo Jánovi Dovcovi, riaditeľovi školy. Pri návrate z Košíc, počas jazdy dolu Soroškou, auto havarovalo a prevrátilo sa. Pri tejto havárii utrpel zranenie oka, ktoré sa nedalo vyliečiť. Oko mu museli vybrať. Z tohto

zdravotného dôvodu sa od 1.5.1967 vzdal funkcie predsedu MNV.

Veľa rokov pracoval v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov (SZPB). V roku 1952 bol zvolený za predsedu miestnej organizácie SZPB. Predsedom bol až do roku 1982. Dňa 16.9.1987 bol zvolený za člena výboru tejto organizácie a v roku 1991 sa opäť stal jej predsedom. Na výročnej členskej schôdzi miestnej organizácie SZPB dňa 12.4.2002 požiadal o uvoľnenie z funkcie predsedu organizácie, zo zdravotných dôvodov a pre vysoký vek.

Ako účastník protifašistických bojov bol p. Rybár nositeľom viacerých vyznamenaní. Obzvlášť hodnotné je zahraničné ocenenie „Medaila Georgija Konstantinoviča Žukova,“ vydaná prezidentom Ruskej federácie Jel'cinom, ktorú dostal 7.12.1996.

Záslužná je jeho činnosť v ochotníckom divadle. V období rokov 1943 až 1946 bol v Betliari okrem ochotníckeho súboru P.J. Šafárika aj ochotnícky divadelný súbor Združenia evanjelickej mládeže. Jeho vedúcim a režisérom bol Ján Rybár až do roku 1973.

V roku 1983, z príležitosti 60. výročia ochotníckeho divadla v Betliari dostal „Belopotockého medailu,“ vydanú Ministerstvom kultúry.

Dňa 3.7.1994 pri príležitosti 110. Výročia Dobrovoľného požiarného zboru (DPZ) v Betliari dostal „Čestné uznanie DPZ v Betliari.“ V minulosti bol aj veliteľom miestneho hasičského zboru.

Dňa 26.9.1991 bol zvolený za člena výboru, ktorý mal organizovať obnovenie činnosti urbárneho spoločenstva v Betliari. Dňa 10.2.1996 na zakladajúcom valnom zhromaždení Urbárneho a pasienkového pozemkového

spoločenstva v Betliari bol zvolený za podpredsedu tohto spoločenstva.

Ondrej Rybár

Rolník, predseda MNV

Narodený: 23.11.1889 v Betliari

Zomrel: 18.9.1974 v Betliari

Rodičia: Ondrej Rybár a Júlia, rod. Košuthová

Vyučil sa za tesára. Neskôr však sa venoval poľnohospodárstvu. Manželstvo uzavrel v roku 1926 s Máriou, rod. Miklóšikovou. Vychovali dcéru Máriu. Mladší synček Ondrej zomrel ako malé dieťa.

Počas Slovenského národného povstania bol členom Revolučného národného výboru v Betliari.

Dňa 5. augusta 1945 bol zvolený za predsedu nového národného výboru, ktorý bol v ten deň ustanovený.

Dňa 21.10.1947 bolo v Betliari založené miestne združenie Jednotného zväzu slovenských roľníkov (JSSR). Stal sa jeho predsedom.

V roku 1958 vstúpil do Jednotného roľníckeho družstva (JRD) v Betliari, spolu s inými roľníkmi. Vtedy sa družstvo stalo celo-obecným. Neskôr sa spojili tri JRD, Betliar, Gemerská Poloma a Henckovce a vytvorilo sa družstvo Nový Gemer. Na výročnej schôdzi tohto zlúčeného družstva dňa 27.2.1962 bol zvolený za rastlinára pre dvor v Betliari.

Dňa 12.6.1960 vo voľbách do MNV bol zvolený za poslanca MNV.

Bol to človek vážny, ktorý mal úctu a autoritu u spoluobčanov.

Alois Šebl

Obchodník

Narodený: 6.11.1895 v Ondřejove

Zomrel: 12.9.1977 v Betliari

Rodičia: Antonín Šebl a Marianna

Jeho rodná obec, Ondřejov, sa nachádza asi 15 km od Prahy. Otec bol roľníkom, a tiež furmanom. Keď mu prvá manželka zomrela, ostalo 5 detí ako siroty, najmladšie malo jeden rok. Preto sa musel čo najskôr oženiť, aby sa mal kto starať o malé deti. S druhou manželkou mal ešte 4 deti, z nich Alois bol najmladší. Jeho matka sa vzorne starala o všetkých 9 detí. Rodina bola chudobná, žila veľmi skromne. Malý Alois už od útleho detstva, ako 4 až 6-ročný, musel vypomáhať, napríklad pasením husí.

Keď išiel ako 6-ročný do školy, už vedel čítať a počítať do 100 a prvý raz dostal nové šaty. Predtým nosil len obnosené, po starších súrodencoch. V škole sa veľmi dobre učil a mal náskok pred ostatnými spolužiakmi. Učiteľ a farár nahovárali otca, aby ho dal študovať, ale ten nesúhlasil.

Po skončení obecnej školy sa išiel učiť za údenára do Benešova. Tam učni museli pracovať 16 až 20 hodín denne, robiť najťažšie práce a hladovať, pretože mali veľmi slabú stravu. Po dva a pol roku ako vyučený mäsiar a údenár nastúpil ako tovariš k majstrovi, ktorý veľmi zdieral svojich zamestnancov. Po roku a pol odišiel pracovať do Berlína. Tam pracoval u viacerých majstrov. Všade bola špina a nečistota a veľmi slabá strava.

Po rôznych strádaniach natrafil na dobrého majstra. Veľmi sa snažil nielen pracovať, ale aj udržiavať čistotu v dielni. Konečne nehladoval. Pracoval 12 až 15 hodín denne a často aj predával v obchode. Majster ocenil jeho

snahu a zvýšil mu plat. Na Vianoce ho odmenil darčekom, medzi ktorými boli aj dva zlaté prstene. To boli jeho prvé bohaté Vianoce, lebo doma v detstve nič také nezažil.

Prihlásil sa do práce na veľkú zaoceánsku loď, kde hľadali vyučeného mäsiara a údenára. Bol aj prijatý, ale nemohol nastúpiť, lebo práve vypukla prvá svetová vojna. Z domu mu napísali, že najstarší brat Antonín rukuje na vojnu, aby sa ponáhlal domov, lebo treba pracovať pri žatve.

Čoskoro, na jar 1915, narukoval aj on. V jeseni sa už dostal na front na Ukrajinu. Tam vozil muníciu, v noci, v blete, zavšivavený a spával pod holým nebom. Útrapy sa vystupňovali na Vianoce, keď vojaci nemali čo jesť. On sa odhodlal, že obstará jedlo. Dostal sa bližšie k frontu, kde boli nemeckí vojaci. Od nich kúpil chlieb a tabak a doniesol to kamarátom. Za to ho jeho rakúsky veliteľ potrestal tým, že ho dal na 2 hodiny vyviazať.

Po útrapách na Ukrajine preložili ich útvar do Talianska. Tam, tak isto mrzli a hladovali. Videli tam aj M. R. Štefánika, ktorý verboval Čechov a Slovákov do légii. Jeden z ich oddielu sa aj prihlásil. Po ťažkých bojoch bola celá ich batéria rozbitá, mnohí vojaci zahynuli. To už bol rok 1918. V októbri sa vrátil na 3 týždne domov a hneď sa musel hlásiť v Českých Budějoviciach. Na jar 1919 vyzvali vojakov, aby dobrovoľne vstúpili k „četníkom“ na Slovensko. Tak sa vtedy volali žandári. Prihlásil sa aj on.

Ako četník slúžil v Dobšinej, na Silici, v Krásnej Hôrke, a nakoniec v Rožňave. Slabo zarábal, len 600 Kčs mesačne, zatiaľ čo jeho kolegovia legionári dostávali trikrát toľko. Preto po dvoch rokoch požiadal o prepustenie zo služby. Rozhodol sa, zariadiť si vlastný obchod.

Prostredníctvom inzerátu sa zoznámil s Máriou Záhorskou, z Novej Bane. Na jar 1921 uzavrel s ňou manželstvo. Spolu vychovali 3 deti: Aloisa, Máriu a Gabrielu.

Obchodnú činnosť začal v Gemerskej Polome, v jednej izbe, ktorá slúžila ako obchod a v noci ako spáľňa. Spočiatku mu pomáhala teta Kováčová, ktorá predávala a zbierala objednávky. On zatiaľ zásoboval obchod. Z Prahy dovážal koreniny, z Brna látky, z Ružomberka bavlnu na tkanie a z Liptovského Mikuláša kožu.

Medzitým kúpil v Betliari starý dom, ktorý postupne reštauroval. Potom sa tam aj s manželkou usadil. Začal prevádzkovať aj mäsiarstvo. Najprv dovážal hotové mäso od mäsiarov z Tornale. Neskôr kupoval na jarmoku dobytok a na záhrade zvieratá porážal. Tak mohol mäso predávať lacnejšie.

Obchody sa rozmáhali, a preto bolo potrebné viac priestorov. Odkúpil starý dom, zbúral ho, a na jeho mieste postavil nový, poschodový dom. Ten bol ukončený v roku 1932. V budove, okrem obchodnej miestnosti bol aj priestor na predaj mäsa, malá miestnosť pre reštauráciu a malý výčap. Na poschodí bola veľká sála, v ktorej sa hrávalo divadlo a usporadúvali sa tanečné zábavy. Bol tam aj byt, v ktorom rodina bývala.

Pán Šebl sa živo zaujímal o kultúrnu činnosť v obci. Bol členom Matice slovenskej. V čase SNP bol členom Miestneho revolučného národného výboru. Svoje autá a kone musel odovzdať pre potreby armády. Keď sa v októbri 1944 v dome usadili Nemci, prestala obchodná činnosť. Aj napriek všetkému, zásoby potravín vydržali u neho najdlhšie.

Ing. Ján Schlosár

Stredoškolský profesor

Narodený: 21.5.1925 v Betliari

Zomrel: 4.5.1999 v Košiciach

Rodičia: Ľudovít Schlosár a Mária, rod. Mrázová

Do ľudovej školy chodil v Betliari. Už ako žiak sa zaujímal o elektrické prístroje, čím sa odlišoval od vrstovníkov. Preto mu títo uštedrili žartovné pomenovanie „Fyzik“.

V ťažkej dobe druhej svetovej vojny sa učil za zámočníka, a tiež pracoval na banskom závode v Nižnej Slanej.

V rokoch 1947 až 1949 študoval na Strednej priemyslovej škole (SPŠ) strojníckej v Košiciach. Na vysokej škole technickej, na elektrotechnickej fakulte v Košiciach študoval v rokoch 1950 až 1958. Po ukončení vysokoškolského štúdia učil na SPŠ strojníckej v rokoch 1958 až 1967, keď sa táto škola rozdelila na SPŠ strojnícku a SPŠ elektrotechnickú, na ktorú prešiel a učil tam ako profesor od roku 1967 až do roku 1986, kedy odišiel na dôchodok. Ako dôchodca už nepracoval zo zdravotných dôvodov.

Jeho manželka Marta, rod. Veverková bola lekárkou. Mali jedného syna Jána. Bývali v Košiciach.

Rád sa zapájal do prác na pomoc svojej rodnej obci Betliaru. Ešte v čase vojny, teda v čase, keď ešte v každom dome nebol elektrický prúd, spolu so svojim majstrom Alexandrom Madudom, starším, prerábali elektrické vedenie v obci, bez nároku na odmenu. Pri tom dbali, aby aj v domoch, kde mali elektrinu o napätí 120 voltov, mohlo sa zaviesť napätie 220 V, aby takéto napätie bolo v celej obci.

Veľmi významná bola jeho pomoc pri výstavbe kultúrneho domu v rokoch 1981 až 1983. Obstaral

a doviezol všetok materiál, potrebný pre inštaláciu elektrického vedenia do budovy. Dal zhotoviť tri rozvádzače a priviedol z Košíc štyroch montérov, ktorí za jeden mesiac na vysokej odbornej úrovni namontovali všetky vedenia pre prúd svetelný, motorický pre akumulčné pece a slaboprúdový pre signál zo spoločnej televíznej antény, a tiež k reproduktorom z ústredne a rozhlasu po drôte. Zabezpečil tiež montérov z Montostavu Košice, ktorí namontovali bleskozvody na budovu, neónové svietidlá do miestností a prívod elektrického prúdu do budovy.

Využívajúc svoje známosti, obstaral tiež parkety do všetkých miestností kultúrneho domu.

Jeho syn zomrel o rok neskôršie ako on. Jeho manželka, MUDr. Marta Schlosárová, zomrela 13.2.2008 ako 82-ročná. Všetci sú pochovaní v Betliari.

Ján Schlosár

Vedúci finančného odboru ONV, historik, básnik

Narodený: 5.7.1927 v Betliari

*Zomrel: 29.3.2004 v Rožňave, kde je aj
pochovaný*

Rodičia: Ondrej Schlosár a Anna, rod.

Chovanecová

Základnú školu navštevoval v Betliari a meštiansku v Dobšinej. V roku 1944 skončil dvojročnú obchodnú školu v Dobšinej. V rokoch 1958 až 1961 absolvoval trojročné diaľkové nadstavbové štúdium v odbore financovanie a národohospodárska evidencia na Strednej ekonomickej škole v Dobšinej. Vysokoškolské vzdelanie získal na Inštitúte Ministerstva vnútra, pre národné výbory a miestne hospodárstvo v Prahe, v roku 1971.

Od roku 1944 pracoval v Okresnej nemocenskej poisťovni v Revúcej, a od roku 1961 v Okresnej nemocenskej poisťovni v Dolnom Kubíne, kde pôsobil ako hlavný účtovník. Po zrušení poisťovní sa zamestnal na pobočke Štátnej banky čsl. v Dolnom Kubíne, a neskôr na tamajšom ONV. Od roku 1956 pracoval na ONV v Rožňave ako hlavný účtovník, a neskôr ako vedúci finančného odboru.

V roku 1960 uzavrel manželstvo s Emou Liptákovou, ktorá pochádzala z Dobšinej a pracovala ako vychovávateľka v pedagogických zariadeniach v Dobšinej a v Rožňave. Bývali v Rožňave. Spolu vychovali dve dcéry Karin a Katarínu. Dcéra, Karin Šišmišová, pracuje v Archíve literatúry a umenia Slovenskej národnej knižnice v Martine a dcéra Katarína Kunova je profesorkou na gymnáziu v Rožňave.

Na starobný dôchodok odišiel v roku 1987. Ako dôchodca ešte pracoval ako likvidátor zaniknutých podnikov v Rožňave.

Popri zamestnaní pôsobil v rôznych spoločenských organizáciách. Spracoval texty do obecnej kroniky v Betliari za roky 1945, 1946 a 1947. Od roku 1972 bol členom Gemerskej vlastivednej spoločnosti. Venoval sa intenzívne dejinám Gemera. V regionálnych novinách, Zora Gemera a Obzor Gemera, publikoval série príspevkov o vývoji sídiel, aj zaniknutých. Je autorom prác a štúdií z regionálnych dejín: Revolučné národné výbory v Rožňavskom okrese (1974), Plešivská konferencia (1977), Z dejín robotníckeho hnutia v Dobšinej (1978) a Pamätníky protifašistického odboja.

Napísal stručné monografie gemerských obcí: Kobeliarovo, Vlachovo, Dedinky, Pača, Rakovnica, Gočaltovo, Markuška, Ochtiná, Kocel'ovce, Slavoška, Roštár, Petrovo, Rozložná, Gemerská Poloma a iné.

Venoval sa i literárnej tvorbe. Publikoval balady, povesti, príležitostné a iné básne. Vydal niekoľko vlastných básnických zbierok.

V posledných rokoch svojho života sa intenzívnejšie zaoberal dejinami rodného Betliara. Publikoval spomienkovú monografiu, venovanú husľovému virtuózovi Jurajovi Kazamekovi. Spracoval Album osobností Betliara, dejiny miestneho odboru Matice slovenskej, požiarneho zboru, a tiež dejiny Pohrebneho podporného združenia.

Ako člen výboru Gemerskej vlastivednej spoločnosti podporoval mnoho vedecko-výskumných, edičných a kultúrno-popularizačných projektov, týkajúcich sa Gemera, ako boli vydania prác iných autorov, organizovanie konferencií, spomienkových slávností a iné.

Za pracovné aktivity, a za pôsobenie v oblasti kultúry, získal rad ocenení.

Ondrej Schlosár

Kachliar, odbojár, predseda MNV

Narodený: 28.9.1924 v Betliari

Zomrel: 12.3.1990 v Betliari

Rodičia: Ondrej Schlosár a Anna, rod.

Chovanecová

Vyučil sa za kachliara. Túto prácu vykonával najprv ako súkromník, potom ako zamestnanec Okresného stavebného podniku. Manželstvo uzavrel so Zuzanou Rybárovou. Mali 3 deti: Miloša, Ľubomíra a Danielu.

Zúčastnil sa ako vojak v Slovenskom národnom povstaní. Počas bojov padol do nemeckého zajatia a dostal sa do koncentračného tábora v Nemecku. Odtiaľ sa vrátil domov až po skončení vojny.

V dobe od 19.5.1957 do 12.6.1960 vykonával funkciu predsedu MNV v Betliari. Potom za 4 roky bol predsedom školskej komisie MNV.

Dňa 24.10. 1985 bol zvolený za člena výboru Čsl. zväzu požiarnej ochrany (ČSPO), s funkciou organizačný referent. Dňa 12.12.1987 bol zvolený za člena výboru Miestnej organizácie ČSPO s funkciou: referent pre politicko-organizačnú a výchovnú prácu. Ako člen požiarnej organizácie dostal v roku 1984 medailu „Za príkladnú prácu.“

Ako predseda MNV sa pričínal o začatie regulácie potoka v časti, od budovy požiarnej zbrojnice po most, pred katolíckym kostolom. Mal zásluhu na uskutočnení generálnej opravy základnej školy, pri ktorej boli do tried uložené parkety, vydláždená chodba, zavedený vodovod a namontované nové lavice. Cesta cez obec, od hradskej ku kaštieliu, bola asfaltovaná. Miestnosť vo dvore MNV bola

prispôsobená ako garáž pre motorovú striekačku. Zemina, zo stavby budov Veľkoobchodu s potravinami, bola navozená ku potoku na vyšnom konci obce, čím sa získal priestor pre parkovanie aut a rozšírenie ulíc, po oboch stranách potoka.

Aktívne pracoval tiež vo Zväze protifašistických bojovníkov. Bol tiež aktívnym členom dychovej hudby. Na výročnej schôdzi 1. odbočky PPZ bolo v správe konštatované, že zomrel dlhoročný predseda odbočky, Ondrej Schlosár. Nebola však zmienka o tom, odkedy bol predsedom.

Štefan Schlosár

*Maliar - natierač, odbojár, dobrovoľný
funkcionár*

Narodený: 28.1.1917 v Betliari

*Zomrel: 28.7.1984 v Rožňave, pochovaný je
v Betliari*

Rodičia: Ľudovít Schlosár a Mária, rod. Mrázová

Základnú školu navštevoval v Betliari a meštiansku školu v Rožňave, Vyučil sa za maliara - natierača u firmy Mihók Herskovits v Rožňave. Ako učeň, a neskôr ako tovariš, pracoval v rôznych firmách v Rožňave, v Dobšinej a v Českej republike. Už ako mladý pocítil, ako ťažko sa zarába na chlieb.

Vojenskú službu vykonal od 1.10.1937 do 30.9.1939 u Delostreleckého pluku 2, v Kežmarku. Dosiahol hodnosť čatára. Boli to rušné roky, ktoré priniesli zánik Čsl. republiky a vznik Slovenského štátu. Už vtedy pochopil, kto je nepriateľ, a kde je jeho miesto. Keď bol znovu povolaný do armády a odvelený do boja proti ZSSR, po čase dezertoval a prihlásil sa v Dobšinej, kde sa pripojil k SNP. Potom bojoval tiež v čsl. zahraničnom vojsku.

Dňa 6.4.1941 uzavrel manželstvo so Zuzanou Štolecovou. Spolu vychovali štyri deti: Lenku, Vladimíra, Ľudovíta a Janku.

Jeho aktívna účasť vo vojne zanechala stopy na jeho zdraví. V roku 1956 ochorel na zápal pľúc, a v roku 1958 ho museli operovať a odstrániť mu polovicu pľúc.

Po skončení vojny bol tajomníkom MNV v Betliari. Bol predsedom Miestnej odbočky Zväzu ľudových protifašistických bojovníkov (SLUB) v Betliari, od roku

1945 do roku 1948. Táto organizácia sa predtým volala Zväz vojakov SNP. V okolitých obciach zakladal jej odbočky.

Dňa 1.5.1948 bol v Betliari ustanovený Miestny akčný výbor. On bol jeho členom aj v roku 1949. Dňa 1.4.1948 sa stal členom MNV. Keď začal dňa 15.3.1950 pracovať nový Miestny národný výbor, stal sa jeho členom a bol zvolený za referenta hospodárstva a techniky.

Členom Dedinskej organizácie Komunistickej strany Slovenska bol od roku 1945 až do svojej smrti. Snažil sa v nej o správne pochopenie a presadzovanie budovania novej spoločnosti.

Záslužnú prácu odviezol v dobrovoľnom hasičskom zbore, kde bol jeden čas veliteľom zboru v Betliari. Aktívne hrával v dychovej hudbe hasičského zboru a v ochotníckom divadle.

Bol členom pomocnej stráže verejnej bezpečnosti (PSVB), kde napomáhal v obci pri udržiavaní verejného poriadku.

Vo zväze čsl. invalidov bol od roku 1962 do roku 1975. Bol držiteľom preukazu „Československý vojnový invalid.“

Členom ROH bol v rokoch 1951 až 1955 u rôznych zamestnávateľov, ako Uhoľné bane Handlová, Jednota OSD Rožňava, Okresný priemyselný kombinát a Pozemné stavby v Rožňave.

V Betliari bol členom týchto organizácií:

- Matica slovenská v rokoch 1972 až 1984,
- Čsl. červený kríž od roku 1935, kde vlastnil samaritský preukaz č. 9642,
- Zväz čsl. - sovietskeho priateľstva 1977 -1984,
- Čsl. zväz telesnej výchovy, kde pri 25. výročí vzniku organizácie dostal Pamätný diplom.

Za účasť v odboji a za svedomitú prácu dostal tieto ocenenia:

- Rok 1946 - „Rad SNP II. triedy" od predsedníctva Slov. národnej rady, za účasť v SNP od 4.4.1944 do 16.2.1945 v oblasti Súlová a Rejdová,
- Rok 1948 - Ocenenie od Ministerstva národnej obrany v Bratislave za účasť v čl. zahraničnom vojsku v oblasti Poprad od 17.2. do 31.5.1945 a mimoriadnu vojenskú službu od 1.6.1945 do 18.6.1945, kde sa prejavil ako spoľahlivý vojak, ktorý sa choval národne a štátne,
- Rok 1964 - Pamätná medaila na pamäť boja proti fašizmu, pri príležitosti 20. výročia SNP od prezidenta Čsl. Republiky,
- Rok 1964 - Čestný odznak k 20. výročiu SNP za záslužnú činnosť a obetavú prácu v SZPB od Slov. výboru SZPB v Bratislave,
- Rok 1975 - Pamätná medaila k 30. Výročiu SNP, májového povstania českého ľudu a oslobodenia Československa Sovietskou armádou od prezidenta Čsl. Republiky,
- Rok 1960 - Čestné uznanie Predsedníctva KV SZPB v Košiciach,
- Rok 1965 - Čestný odznak za záslužnú funkcionársku činnosť v SZPB od ÚV SZPB v Prahe,
- Rok 1948 - Medaila za 15-ročnú službu v Dobrovoľnom hasičskom zbore od Slovenskej zemskej jednoty v Martine,
- Rok 1968 - Čestné uznaniu z príležitosti 40. výročia založenia 1. Odbočky Pohrebného podporného združenia v Betliari (PPZ),
- Rok 1968 - Pamätná plaketa k 50. výročiu vzniku ČSR od ÚV Národného frontu,
- Rok 1978 - Pamätná plaketa k 50. výročiu založenia PPZ,
- Rok 1978 - Pamätný diplom k 25 výročiu vzniku ČSZTV,

- Rok 1977 - Čestný odznak PSVB za zásluhy o upevňovanie PSVB.

Bol to človek skromný, pracovitý a všestranný, ktorý bol ochotný pomôcť, ako vedel a mohol. Napriek podlomenému zdraviu sa iniciatívne zapájal do zveľad'ovania obce na dobrovoľných brigádach a v rámci akcie Z.

Rád mal svoju obec Betliar a nebolo mu ľahostajné, ako vyzerá, ale snažil sa jej byť všemožne užitočný.

Ján Vencel

Úradník, osvetový funkcionár

Narodený: 1.9.1816 v Betliari

Zomrel: 21.9.2003 v Betliari

Rodičia: Karol Vencel a Mária, rod. Švirlochová

Podľa spomienok jeho potomkov sa vyučil za maliara. V roku 1940 nastúpil do zamestnania v Pohrebnom podpornom združení (PPZ) v Betliari ako zastupujúci tajomník. V rokoch 1947 až 1994 bol tajomníkom PPZ a v roku 1995 sa stal druhým podpredsedom Ústredného výboru PPZ.

Dňa 27.7.1941 uzavrel manželstvo s Margitou Knižkovou. Spolu vychovali tri deti: Vladimíra Knižku, Editu a Janu Vencelové.

Dňa 15.3.1950, keď sa ustanovil Miestny národný výbor v Betliari, bol poverený ako referent MNV pre vnútorný obchod. V roku 1964 bol zvolený za tajomníka MNV. V dobe od 1.8.1988 do 31.7.1989 bol účtovníkom prevádzkarne MNV. V roku 1992 bol vedúcim prevádzkarne MNV.

Dňa 18.1.1959 bol zvolený za predsedu Dedinskej organizácie KSS.

Dňa 18.1.1991 bol zvolený za predsedu Dozorného výboru Jednoty. V tejto funkcii bol do roku 1996. Keď bola dňa 21.5.1992 v Revúcej zvolená transformačná rada Jednoty, bol jej členom za Dobšinskú dolinu. Dňa 21.2.1992 dostal v Bratislave „Čestný odznak“ za dlhoročné funkcie v spotrebnom družstevníctve, z príležitosti jeho 75. narodenín.

V roku 1981 sa stal predsedom šachového oddielu a v roku 1986 aj členom výboru Telovýchovnej jednoty.

Šachový oddiel pod jeho vedením sa naposledy zapojil do súťaže v súťažnom ročníku 1989 – 1990.

Dňa 6.8.1939 vstúpil do Skautingu. Keď sa 18.12.1989 obnovil v Betliari skauting, pomáhal pri jeho obnove. V rokoch 1970 až 1990 bol okresným vodcom. V roku 1972 dostal vyznamenanie „Za skautskú vernosť 1. stupňa“ (zlatý odznak), a neskôr „Rad Svätého Juraja“.

Dňa 11.8.1989 sa stal predsedom Klubu dôchodcov v Betliari.

Mária Žúdelíková

Robotníčka, poetka

Narodená: 15.3.1926 v Betliari

Zomrela: 13.5.2006 v Betliari

Rodičia: Štefan Chovanec a Zuzana, rod.

Kúkelčíková

Vyrastala v chudobnej robotníckej rodine so svojimi tromi sestrami a jedným bratom, ktorý padol v 2. svetovej vojne, v bojoch o Liptovský Mikuláš, kde je aj pochovaný v obci Bobrovček. Ľudovú školu vychodila v Betliari. Ťažko sa im žilo, matka im zomrela.

Dňa 15.7.1947 uzavrela manželstvo s Ondrejom Žúdelíkom. Spolu vychovali dvoch synov, Ondreja a Štefana. V Betliari si postavili rodinný dom.

Pracovala veľa rokov v závode Zdroj v Betliari ako robotníčka v sklade. Po zániku závodu pracovala v Múzeu v Betliari ako robotníčka.

Voľný čas venovala seba vzdelávaniu. Do vienka dostala básnické nadanie. Písala básne, v ktorých zachytávala život, radosti i žiale spoluobčanov. Recitovala ich pri rôznych príležitostiach, ako svadby a životné jubileá. Písala aj odobierky, ktorými sa lúčila s občanmi na pohreboch. Jej verše si ľudia veľmi obľúbili. Niektoré básne uverejnila aj v okresných novinách Zora Gemera. Pôsobila v Zbore pre občianske záležitosti a v spevokole evanjelických žien. Tešila sa zo života. Hrala aj v ochotníckom divadle od roku 1950 do roku 1973.

S pribúdajúcimi rokmi sa začala hlásiť aj choroba. Pomaly strácala silu, ale myseľ mala stále sviežu. Potešovala ľudí peknými myšlienkami.

Veľká strata ju postihla, keď jej v máji 2003 zomrel manžel a o tri mesiace za tým aj syn Ondrej.

Grafická úprava: Lubomír Zatroch